

A FIATAL ÍRÓK TANÁCSKOZÁSÁNAK TANULSÁGAI

Fiatal íróink második országos konferenciája az irodalmi vita után irodalmi életünk első hivatalos megnyilatkozása volt. Ezzel magyarázható, hogy a fiatal írók, a jövő irónemzedékének tanácskozását méltán megillető érdeklődés az irodalmi közvélemény és az írók részéről ezúttal hatványozottan jelentkezett. Hiszen fiatal íróink fejlődése, számadása — mint csepp víz a tenger — az idősebb írók fejlődését is tükrözi és nem független irodalmunk valamennyi aktív katonájának válaszául a párt útmutatására. Ez a tény avatja fiatal íróink tanácskozását kultúrforradalmunk fontos állomásává.

S a kérdésre, hogy fiatal íróink szereplése felért-e az érdeklődés színvonaláig, igenmel válaszolhatunk, ha nem is egyöntetű, fenntartás nélküli igennel. A mérleg két serpenyője közül kétszínűsége az eredményeket összegezi. Különösen akkor, ha az első tanácskozás óta bekövetkezett fejlődést tekintjük mércének, de részben akkor is, ha követelménynek a párt bírálatára adott visszhangot tekintjük. A konferencia — negatív jelenségei is — irodalmunk és a fiatal írók fejlődésének fő kérdéseit állította reflektorfénybe és kijelölte a fiatal írók fejlődésének útját.

A fenntartással kimondott igen azonban a tanácskozás jelentős és döntő hiányosságára mutat rá. A fiatal írók felszólalása nem mutatta az elmúlt év végén lezajlott irodalmi vita tanulságainak maradéktalan megértését. A referátumot követő vitában kevés szó esett — és az sem magas eszmei színvonalon hangzott el — irodalmunk fejlődésének központi problémáiról. Fiatal íróink adósak maradtak saját hőseik, saját Köpe Bálintjaik és saját Nagy Júlíák ábrázolásának értékelésével és analizálásával, abban a szellemben, ahogyan Révai József elvtárs az irodalmi vita zárszavában mondomta: „A mi irodalmunknak az a feladata, hogy „hősökről beszélve” előre vigye a szocializmus építésének ügyét.” A növekedés nehézségei elleni harc és a burzsoázia ideológia fertőzése elleni küzdelem irodalmi meglevénítésének kérdése sem szerepelt jelentőségének megfelelően a vitában. Pedig népünk, ifjúságunkat helytállásra, bátorságra, önfeláldozó hazaszeretetre nevelni nem egy követelmény a sok közül, hanem az első követelmény, fiatal íróink számára is a legfontosabb követelmény.

A tanácskozás azonban a fogyatékoságok ellenére is széles utat nyitott fiatal íróink fejlődésének.

1

Fiatal íróink számára a tanácskozás egyik fő tanulsága: az élet ismerete nélkül nincs irodalmi alkotás; a mű, amelyik elefántcsonttoronyban születik, a színvak „művész” festményéhez lesz hasonló. Sok szó esett erről a kérdésről a konferencián és a felszólalók, akik az életismeret problémájával foglalkoztak, kivétel nélkül megerősítették az állítás igazságát. De az is igaz, hogy az életismeret nélkülözhetetlenségének elmélete nem új, fiatal íróink eddig is ismerték, sőt vallották is, de egy részüknél ebben a kérdésben az elmélet és gyakorlat egységéről mostanáig nem beszélhetünk.

Zsdanov elvtárs a szovjet írók első országos kongresszusán azt mondomta, hogy a szovjet irodalom sikereit a szocialista építés sikerei alapozták meg, a szovjet iro-

dom sikereit a szocialista rendszerek és eredményeinek kifejezői. Fiatal íróinknak ebből azt a következtetést kell levonniuk, amit felszólalásaikban is hangoztattak és amit Fialán Zoltán tömören így fogalmaz meg: „Feladatunk tehát még mélyebben, még tevékenyebben bekapcsolódnunk az életbe, hogy új világnak iránt érzett szeretetem, nyilatkozási vágyam nőjön, növekedjen és robbantsa ki belőlem új időknek új dalait.” A következtetés azonban még nem a tett, fiataljaink és ifjúsági szövetségünk pedig tetteket vár fiatal íróinktól. Olyan tetteket, amelyeknek kóhoja a meggyőződés. A feladat tehát kettős.

Az első feladat: fiatal íróink nemsoká élmény- és anyaggyűjtés céljából vendégeskedjenek az üzemekben, a tiszcskben és az iskolákban. Az írás mellett válasszák „második” hivatásuknak, célkitűzésüknek, hogy ezeknek a területeknek a gyakorlati munkában nevelődött alapos tudású szakemberei legyenek. A hiányzó életismeret azzal szerezhető meg, hogy dolgozó népünk harcainak egy területén aktív részvevői legyenek. **Eörsi Istvánnak** a párt bírálatára adott válasza közl példál az azt tekinthetjük egészében pozitívnak és egyben a legösszintőbb önkritikának is, hogy elhatározta: egyetemi tanulmányainak befejezése után tanár lesz és bányászvárosban, Tatabányán kíván tanítani.

A második feladat: nyitni a világlában és ösztönözni önkritikával megtagadni azokat az elvont, elméleti, amelyek ezen a téren fiatal íróink fejlődését eddig akadályozták. A szocializmus építése és az ösztönös irodalmi alkotómunka egymással összefonhatatlanok. Az olyan alkotómunka elméletek hirdetői pedig, akik azt mondják, hogy az élet valósága a műkedvelő élménye, az igazi író pedig csak személt az életet és a látottakat fantáziájával formálja élménnyé, az ilyen bölcselkedők csak olyan írók lesznek, mint dicstelen elődeik voltak, akik népünk történelmének legtragikusabb óráiban némá maradtak azért, mert idegenek voltak a néptől, nem tudtak és nem is akartak megszólalni.

Szenvedélyesen keressék az életet és az ennek útjában álló, ellenséges elméleteket nyitni elvi vitákban megtagadni, lángra lobbantani ifjúságunkban a haza forró szeretetét — ez fiatal íróink tanácskozásának egyik fő tanulsága. Ezt tanulják meg nemzeti irodalmunk nagyjaitól, Csokonától és Vörösmartytól, Aranytól és József Attilától, akik azért törekedtek az élet mély megismerésére, mert szerették a hazájukat, a népet és hazaszeretettüknek az adott mély tartalmat, hogy népünk életét, szenvedéseit és örömeit egyaránt ismerték. S napjainkban, amikor népünk történetében először ragyog ránk a szabadság napja és ez függetlenségünkre törő ellenségeink egyre fokozódó gyűlöletét váltja ki, fiatal íróinknak kétszerez kötelessége, hogy a harcok hazaszeretét tanítói, lángoló szavú hirdetői legyenek.

2

A tanácskozás másik fő tanulsága: ha fiatal íróink megismerik az életet, a témák kincsesházának küszöbét lépik át, I. J. Erenburg a fiatal szovjet írók számára útmutatásul

írt cikkében megállapítja: „A szovjet korszak az alkotó munka témájával gazdagította az irodalmat. Ez a leg-hálásabb téma. De itt is érheti kudarc az író, ha témáját leegyszerűsíti, vagy a szemlélete sablonos.” Vajon Erenburg tétele vonatkozik-e napjaink fiatal íróira?

A tanácskozás felszólalói következetességgel ismételték: a fiatal írók fejlődését komolyan akadályozza, hogy a multat meglevően írásaik túlsúlyban vannak a jelent ábrázoló alkotásaik hátrányára. Ugyanakkor a paraszti témák túltengenek a munkásszótály ábrázolásának rovására.

Kiss Károly irodalmi munkásságá példál a legutóbbi időköz csaknem kizárólag a mult ábrázolására korlátozódott, Tuli Józsefnek pedig a középparaszti az egyedüli hőse, akinek a problémáit nem ismeri eléggé és ezért helytelenül ábrázolja.

A legkérőbb jelenség azonban a munkásszótály, a munkásifjúság életét bemutató írások teljes hiánya. S aligha kell bizonyítani, hogy a munkásifjúság ábrázolásának hiánya lényegében a munkásszótály történelmi hivatásának megnevezését jelenti. Igaz, irodalmunk multja első sorban paraszti hagyományokkal dicsekedhet. De a hagyományok tisztelete és a kitaposott út nem jelenthetik azt, hogy „nem vesszük észre” a jelen társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális fejlődését. Irodalmunknak és fiatal íróink munkásságának is tükröznie kell a tényt, életünk értelmét, hogy a szocializmust építjük és az ötéves tervben hazánk a vas és az acél országává fejlődik. A vas- és az acélgégyártásról és azoknak a hőstetteiről írni, akik az anyaggal együtt edződnek igaz embereké, fiatal íróink számára ma a legdicsebb feladat. Ezt várja tőlük a párt is. Ifjúsági szövetségünk első országos értekezletén Farkas Mihály elvtárs pártunk útmutatását tömörítően az idei évre azt a feladatot tűzte munkásifjúságunk elé, hogy legyen a szocialista építés rohamcsapata. Pártunk útmutatása fiatal íróinkra azt a kötelezettséget rója, hogy alkotásaikkal segítsék e nagyszerű célkitűzés megvalósulását. Legyen a feladat megoldása fiatal munkás- és paraszti íróink tervében a következő láncszem, mint a munkás-parasztszövetség irodalmi dokumentuma.

A témaválasztás kérdéséhez tartozik az ifjúsági szövetség harcainak ábrázolása is. A fiatalok életét és a DISZ munkáját irodalmi színvonalon bemutatni azonos, oszthatatlan feladat. Fogadják meg fiatal íróink Dénes István elvtársnak, a DISZ főtitkárnak tanácsát: „A fiatal íróknak különösen nagy segítséget kell nyújtaniuk a magyar ifjúsági és gyermekirodalom további fejlesztésében. Írásaikban meg kell teremteniök a fiatalok ábrázolásának új eszközeit... Ma a fiatalság életét ábrázolni a DISZ nélkül nem lehetséges, mert a magyar ifjúságnak egyre nagyobb része az ifjúsági szövetség vezetésével küzd és dolgozik. Fiatal íróink egy része... sokszor elfeledkezik fiatalágunkról, elfelejti azt, hogy kötelezettségei vannak ifjúságunkkal szemben. Ezek a fiatal írók ne feledkezzenek el arról, hogy idősebb, sokszor már öszülő társaik milyen szívesen írnak az ifjúság és a gyermekek számára. Kövessék ezeknek példáját, forduljanak ifjúságunk felé.”

Írjanak fiatal íróink a hét

köznapok nagyszerű csatáinak hőseiről, a példát mutató ifjú bányászokról, az élenjáró fiatal kohászokról, azokról a hő-sokról, akiknek tetteit a Dolgozó Ifjúság Szövetsége Dicsőség Könyve őrzi. Mutassák be írásaikkal, hogy fiataljaink legjobbjai hogyan fejlődtek új típusú emberré a párt és a DISZ nevelőmunkája nyomán. Ábrázolják azokat a harcokat, amelyekben ifjúságunk újra és újra bizonyágát adja a párt iránti szeretetének, annak, hogy a DISZ a leghűségesebb segítője pártunknak és népünknek, hazaszeretetére viharban és napsütésben egyaránt építhetünk. S úgy írjanak, hogy százezerben ébresszék fel a becsvágyat a legjobbak követésére — ez a tanácskozás másik fő tanulsága.

3

A tanácskozás harmadik fő tanulsága az, hogy az irodalom és az élet, az irodalom és a szocializmus összefüggéseit felismerni, az élet pazar témabőségéből biztos kézzel válogatni csak a marxizmus-leninizmus tudományával felvértezett lehet. Amint a hídeítő mérnök, úgy a lélek mérnöke sem nélkülözheti korunk élenjáró tudományának ismeretét. A marxizmus-leninizmusnak az irodalmi alkotásban alapvető szerepe van. A marxizmus-leninizmus az irodalmi alkotásnak nem illetoje, hanem alapja, a mű minden részében ott kell lennie, a témaválasztásban csakúgy, mint az eszmei mondanivalóban, a pozitív hős megformálásában csakúgy, mint a típusalkotásban. A tanácskozás fiatal felszólalói közül azonban csak kevesen — köztük tartozik első sorban Fekete Gyula — foglalkoztak jelentőségének megfelelően a marxizmus-leninizmus állandó tanulmányozásának fontosságával. Fiatal íróink előtt tehát az a feladat áll, hogy behatóan és az eddigénél alaposabban tanulmányozzák azt az elméletet, amely népünk alkotó tevékenységét irányítja.

E három fő probléma mellett a tanácskozás számos más kérdésre is választ adott. Közülük élesen megvilágította fiatal íróink egyik alapvető hibáját, a kritika és önkritika gyakorlásának, illetve elfogadásának fogyatékoságát. S ez is azt igazolja, hogy fiatal íróink zöme elhanyagolja a marxizmus-leninizmus tanulmányozását. Gergely Mihály például azzal kezdte felszólalását, hogy az idő rövidsége miatt csak egy részét mondja el tervezett beszámolójának. Ezután az írásait ért bírálatra egyetlen mondatot, sematikus önkritikával válaszolt, majd hosszasan — szervezeti kérdésekről beszélt. Nem egy fiatal író neve kritika kapcsán került szóba a konferencián, egyrészt azonban a bírálatot válasz nélkül hagyta, mások meg nyugodtan törtek pálcát társaik felett, anélkül, hogy saját hibáikat is megemlíttették volna. A konferenciát általában a sekélyes önkritika jellemezte, a felszólalók szívesen vették észre más szemében a szálkát, míg a sajátjukban a gerendát sem akarták meglátni. S bizonyára a szálkakeresés következménye, hogy a vita nem terebélyesedett egy ponton túl, az alkotómunka műhelykérdéseiről, irodalmi-esztétikai problémákról kevés szó esett a tanácskozá-

son. Tanulságos tapasztalat-cserétől fosztották meg önmagukat a fiatal írók. Pedig bizonyára ismerik Gorkij „Levelek kezdő íróknak” című írását, a szakmai ismereteknek e gazdag tárnáját. A fiatal íróknak ezer és ezer szakmai tapasztalatra van szükségük és — egy első pillanlatban jelentéktelennek tűnő — „recept”, írói egyéniségének csorbítása nélkül, olykor gordiusi csomót is kettévághat.

4

Fiatal íróink fejlődéséért első sorban ők maguk a felelősök. A felelősségben azonban, de mindenekelőtt a nevelésben osztozniok kell velük a DISZ-nek, az Irószövetség nevelési osztályának, az idősebb íróknak és irodalmi folyóiratainknak is.

Ifjúsági szövetségünk bizottságai a jövőben kísérik figyelemmel fiatal íróink fejlődését. Kezdek ezt a munkát azzal, hogy felkeresik területekben a fiatal írókat. Beszélgessenek velük problémáikról, ismertessék meg őket a DISZ szervezetek életével. Rendezzenek a fiatal írók és az ifjúság között baráti találkozókat. Segítsék őket politikai és ideológiai képzéssel, neveljék őket magatartásbeli hibáik leküzdésére. Adjanak a fiatal íróknak megbízatásokat, hogy írásaikkal járulhassanak hozzá a DISZ előtt álló feladatok megoldásához.

Az Irószövetség nevelési osztályára is megnövekedett feladatok várnak. A nevelési osztály munkájának zömét eddig szervezeti és szervezési kérdésekre fordította. Ezután a politikai munkát illesse a vezetőszeret. A nevelési osztály első sorban a fiatal írók politikai, szakmai, műveltségi és magatartásbeli nevelésével foglalkozzon. Ne csak névszerint és megjelölt írásaikon keresztül ismerje a fiatal írókat, de ismerje meg adottságaikat is, tudja, hogy kinek milyen területen van segítségére szüksége. De mindenekelőtt a fiatal írók egyes csoportjai között meglévő ellentéteket ösztönöz és nyit felállításával és tisztázásával a maga munkáját.

Idősebb íróinkra is fokozottabb feladatok várnak az új, szárnyait most bontogató ifj generáció nevelésében. Elsősorban szívüket táriák tárgabbra a fiatalok előtt. A tanácskozáson felszólalt idősebb írók nagy segítőkészségről adtak tanúságot. De ezt a segítőkészséget mind nekik, mind a többi, idősebb íróknak tettekre is kell váltaniok. Te-

kintsék ezen a téren is példaképünknek a szovjet írókat, akiknek útmutatásait a fiatal írókhoz magyar nyelven éppen az Irószövetség adta ki a magyar írók első kongresszusosa alkalmából.

A fiatal írók fejlődésének, segítésében jelentős feladat hárul újságjainkra, folyóiratainkra is. Fiatal íróink idegenkednek a napi sajtó nyilvánosságától és ezt azzal a ma már nem érvényes állítással magyarázzák, hogy a napilap szerkesztősége taposómalom, alól alapos irodalmi munkára nincs lehetőség. Elfelelkeznek arról, hogy ma már az újságírás is szocialista módon történik és az olvasó napjaink krónikásaitól is igaz, elmélyült munkáról tanuskodó, színvonalas írásokat vár. A sajtó tehát a fiatal írók legjobb iskolája.

Itt az ideje annak is, hogy a Szabad Ifjúság és a fiatal írók közötti eddigi ötleteszerű kapcsolat rendszeressé váljék. Az eddigi laza együttműködésért a szerkesztőség és a fiatal írók egyaránt felelősök. A Szabad Ifjúság szerkesztőbizottsága nem foglalkozott rendszeresen a fiatal írókkal és problémáik megoldása iránt nem tanusított kellő türelmet. A fiatal írók pedig a Szabad Ifjúságnak szánt írásaikat gyakran nem az igazi író munkájá jellemző igényességgel elkották meg és ez többször meghiúsította közlésüket. A jövőben azonban a Szabad Ifjúság szerkesztőbizottsága mindent el fog követni a fiatal írókkal való szoros együttműködés megteremtése érdekében és reméli, hogy fiatal íróink természetesnek tekintik majd, hogy legjobb írásaik először ifjúsági szövetségünk központi lapjának hasábjain jelenjenek meg.

A fiatal írókkal való termékeny együttműködés megteremtése érdekében hasonló feladatok állnak az Új Hang szerkesztősége előtt is. Az Irodalmi Újságnak és a Csillagnak szintén több megértést kell tanúsítaniok a fiatal írók problémáiról és nagyobb felelősséget kell érezniök fejlődésükért. Súlyos hibát követett el a Csillag azzal, hogy a tanácskozás után megjelent számában, meglepedezett a fiatal írók második országos konferenciájáról.

A feladat: az újságok, a folyóiratok és a fiatal írók között elvársi és termékeny irodalmi kapcsolatot teremteni.

★

Ez a fiatal írók tanácskozásának néhány tanulsága. Pártunk, ifjúsági szövetségünk és az irodalmi közvélemény kíváncsian várja a tanácskozás tanulságainak realizálását — mai életünkhez méltó irodalmi alkotásokban.

Kovács György

Hozzászólás a „Műveletlen egyetlen isták” című cikkhez

Rólunk is szó esett

A Szabad Ifjúság február 15-i számában cikk jelent meg „Műveletlen egyetlen isták” címmel. Amikor elolvastam, nem sokat kellett gondolkodnom elbírálásán, mert valóban tükröt mutat az egyetlen isták egy részének: ilyenek vagytok.

A felsorolt hibákon érdemes gondolkodni és nemcsak gondolkodni, hanem sürgősen javítani is rajtuk, mert a gyakorlatban csak úgy tudunk eredményes munkát végezni, ha a dolgozók előtt meglesz a tekintélyünk. A tekintélyt pedig első sorban tudásunkon keresztül tudjuk megszerezni.

A cikk — a többi között — megemlíti, hogy még a tanárszakosoknál is gyakori a helyesírási hiba. Ezen a téren nálam is akad hiba, ennek az oka első sorban az, hogy én egyszerű parasztyerek voltam, öt elemivel kerültem a szakérttségi tanfolyamra és onnan az egyetemre. Nekem és velem együtt sok ifjúnak is leányunk a mult büne miatt most rövid idő alatt kell ezt az elmaradást pótolnunk. Jó segítőtlárs volna ehhez a magyar helyesírási szótár, ezt már többször meg akartam venni, de a könyvesboltokban nem kapható. Erre kérnék választ, hogy mi az oka és hogyan lehetne beszerezni?

Lévai József,
az Agrártudományi Egyetem
Agrár-öregzdasági karának
hallgatója.